

Piarres

(II)

ARTHO XURITZEN

Eta, jaun hek guziak, kurturik, beren galtzen altxatzen eman ziren berehala; eta xuri xuria agertu ziren hango belhaunak oro, belhaun batzu arras muñuñak,¹² hots, Senpereko belhaun zonbeit baino pullitagoak.

Piarrenik, orduan, zilorik gabeko bere bigarren galtza goitiu zuen pulliki; pulliki, eta belhaun bat agertu zuen, pandero-gibelik beltzena baino beltzagokoa, han zirenak oro oihuka eman baitziren chala. Hirri maltzur batean ari zitzaioten orai Piarreni, guzieri gaudeka:

"Eta hau ez zena hemen, ez zena konpainian? Hunen gainean ez othe da Piarreni sinkatzen, ongarriaren erdian behiak deizten dituelarik? Bi bost liberakoak galduak ditutzue jaunak; hean honat nork emanen dazkidatan?" (dauzkiten)

Hirriz usteldurik, eman ziozkaten beraz Piarreniri hain ongi beretuak zituen duroak; eta handik harat, ez omen zion nchork ulitzkar Piarreniri khendu nabi Mauleko karriketan.

Horra, Janpiarre, zer heldu zitzautan gogora, hirc belhaunari behatu eta. Hik ere, eskuineko belhaunaren gainean bat zikindua izanagatik, ez duk¹³xilorik galtzatan, eta segur nauk hirc belhaunak ere ongixko garbitzen ditukal!

"—Arrats gehienetan, Bixente, afaldu eta oheratekoan; ongi unhatu eta, oraino ere bainago deus hobea gorik othe den langilearentzat!"

Artho-xuritzaleak beren hirri-karkaratik geldituxe zirenean, txak, ezpainak zimurturik, jostetan erran zion Bixenteri:

"Ah! Bixente, badela hatik gizon zikinik bazterretan!

—Bai eta andre alferrik ere bai, Gaxuxa...

—Emaztekien aldi dugua beraz orai? Hean, hean?

—Bai emaztekien aldi, eta uste ez baduzue ere, nik erranen zueri noizez geroz dugun kukusoa¹⁴ lurgainean...

(I) ELHEKETA. ASTE HUNTAKO SOLAS GAIA

1. Mauleko jaunek hila horiek zer gizon dira?
2. Eta Piarreni? Zikina dea?
3. Piarreniren ogea dea zikina zientzai?

(II) ADITZ IKASKUNTZA

31. Ari zitzaiten
32. Dazkidatan
33. Eman ziozkaten
34. Eran zion.
35. IZAN. Régime indirect. Indic. Imparfait

(Hura)zen = il était.

Hura (lui) Zitzaitan (à moi) = il m'était

Zitzaijan (à vous) = il vous était

Zitzaión (à lui) = il lui était

Zitzaijan (à nous) = il nous était

Zitzaijnen (à vous) = il vous était

Zitzaien (à eux) = il leur était

(Ni)mintzen = j'étais

Ni (Moi) Nintzaizan (à vous) = je vous étais

Nintzaion (à lui) = je lui étais

Nintzaizuen (à vous) = je vous étais

Nintzaien (à eux) = je leur étais

(Gu)ginen = nous étions

Gu (nous) Gintzaizkeren (à vous) = nous vous étions

Gintzaizkion (à lui) = nous lui étions

Gintzaizkizuen (à vous) = nous vous étions

Gintzaizkien (à eux) = nous leur étions

32. UKAN Conjug. à double cpl. Indic. Présent

Neri = à moi. Objet Sing. Complément Indir. Singulier

Ziek dantza = vous me l'avez } conj. periphr.

Harek dant = il me l'a } Emetteur dantza

Ziek dantzaque = vous me l'avez } = vous me le donnez

Heiek dantate = ils me l'ont }

Neri = à moi. Objet pluriel Compl. Indir. Sing.

Ziek dantzikera = vous me les avez } sing. Plur.

Harek dantkit = il me les a } Emetteur dantza

Ziek dantzikeraque = vous me les avez } dantzikera

Heiek dantzikertate = ils me les ont } = vous me les donnez

1-UKAN - Conj. Familière	2-IZAN. Conj. familier
Sing.H = F	Plur.H.
Nik diat - dinat	ditiat = je les ai
Hik dukt - dum	dituk / factu - tu - as
Harek dek - dim	ditiik / n = il les a
Guik diazu - dinagu	ditiagu = as les avais
Zuek dazue -	dazue = as les avez
Heiek die - dine	dite = ils les ont
dist = dinat = je l'ai	
duk = dum = tu l'as	
{ etc.	